

FRÉRE DUPONT REVOLT OCH KOMPLEX REPRODUKTION

Arbetarens individuella konsumtion är alltså ett led i kapitalets produktion och reproduktion, antingen konsumtionen sker inom eller utom fabriken, innanför eller utanför arbetsprocessen, alldeles som rengöringen av en maskin, oavsett om den sker, medan maskinen går eller då den står stilla. Det spelar ingen roll, att arbetaren förbrukar sina livsmedel, inte för att tillfredsställa kapitalisten utan för att tillfredsställa sig själv. Lastdjurets konsumtion blir inte ett mindre nödvändigt moment i produktionsprocessen, för att kreaturet njuter av sin föda. Arbetarklassens ständiga fortbestånd och reproduktion förblir alltid en betingelse för kapitalets reproduktion. Kapitalisten kan lugnt överlåta uppfyllandet av detta till arbetarnas självbevarelse- och fortplantningsdrift. Han sörjer bara för att såvitt möjligt begränsa arbetarens individuella konsumtion till det allra nödvändigaste och står skyhögt över sina sydamerikanska kolleger, som i sin råhet tvingar arbetarna att äta kraftigare mat än de själva önskar.

Marx, K. *Kapitalet*, Bo Cavefors bokförlag, 1970, s. 503

För att förtydliga:

Produktionen och reproduktionen av arbetarklassen är, och måste vara, en nödvändig förutsättning för reproduktionen av kapitalet. Men kapitalisten kan lugnt överlåta uppfyllandet av detta villkor till arbetarnas självbevarelse- och fortplantningsdrift.

Bevisligen har inte detta varit fallet sedan 1914; den apparat som garanterat social kontroll har utvecklats och blivit alltmer komplicerad samtidigt som staterna investerat mer och mer i de institutioner som borgar för klassernas reproduktion. Skolningen har förflyttats från privata företag till statliga utbildningar. Det har skett oräkneliga välfärdsinterventioner på olika nivåer i samhället, alltifrån frågan om maten arbetarklassen åter till vaccinering av fattiga har behandlats, det har skett en kontinuerlig avreglering av industriella villkor och en politisering av samhälleliga och mellanmänniska förhållanden. Man har till och med nyligen återupptagit användandet av det som i England kallas social wage. Allt detta bevisar att arbetarklassen har

mycket svårt att reproducera sig själv som en klass när denna reproduktion enbart vilar på "arbetarnas självbevarelse- och fortplantningsdrift."

Faktum är att de statliga åtgärder som försäkrar att arbetskraften reproduceras indikerar att arbetarklassen inte reproducerar arbetskraften överhuvudtaget. Det verkar som om kapitalet inte kan lita på arbetarna. De tenderar att flyta iväg från sin fastslagna roll. Arbetarklassen förbereder sig hela tiden för att återvända till sitt artväsande. Den söker sig själv genom sin implicita kritik av sig själv i dess egenskap av arbetarklass. Arbetarklassen packar alltid sitt bagage och förbereder sig för att lämna scenen, men så ringer typiskt nog telefonen, någon knackar på dörren, det sker ständiga avbrott och klassen drar sig tillbaka, den blir uppehållen av ständiga komplikationer och förseningar.

Arbetarklassen reproducerar inte sig själv på eget initiativ. Tvärtom så reproducerar den ständigt sin egen beredskap att inte längre vara en arbetande klass. Organiseringen av samhället baseras idag på antagandet att både industrin och proletariatet övergett reproduktionscykeln eftersom den förvaltas av den borgerliga statens reformistiska iver. Detta innebär att även om reproduktionen av arbetarklassen är ett nödvändigt villkor för återskapandet av kapitalet så är reproduktionens cykel och mekanismer inte en enkel åtgärd. Och reproduktionen är allra minst något som enkelt kan bli en del av kapitalismens samhällseliga förhållanden. Det finns andra makter med i spelet, makter som inte så enkelt låter sig motverkas av blotta konsumtionen av arbetskraften.

Arbetarklassen får sitt vara genom att villkoren för kapitalismens samhällseliga förhållanden konsolideras. Förhållanden som är fullständigt avhängiga reproduktionen av detta vara. Men arbetarklassen reproducerar sig dock inte, kan inte ens reproducera sig, som en autonom del inom de kapitalistiska förhållandena. Proletariatet måste bli producerad som en konstant, som värde inom relationen, och som en funktion, det vill säga som arbetskraft, inom produktionsprocessen. Om detta ska ske måste dock kapital investeras, de kapitalistiska förhållandena måste produceras om och om igen genom förbrukningen av ackumulerad rikedom.

Arbetarklassens arbetskraft producerar inget mer än vad fabriken producerar. Endast inom fabriken är arbetaren idag en verklig proletär... Utanför fabriken är hon småborgerlig... Mervärdets extraktion från arbetskraften produceras helt av kapitalisten. Arbetaren utför inte någon sådan funktion. Arbetaren producerar inget annat än vad som produceras genom hennes arbetskraft på hennes arbete, under andra omständigheter är hon inte ens en arbetare och kan därför inte verka som sådan. Det är kapitalismens samhällseliga förhållanden som genom sina institutioner måste reproducera roller och funktioner som behövs för att dess samhälle ska kunna fortbestå. För att försäkra att proletariatet fortsätter att vara en konstant innanför förhållan-

dena, för att försäkra att klassen stannar på sin plats – en oerhört svår uppgift – måste enorma resurser för reproduktion investeras av staten, annars skulle arbetarklassen och de funktioner/karaktärsdrag som påtvingas den, bryta sönder de kapitalistiska förhållandena.

Det finns en annan kraft än den artificiella dynamik som är verksam i ”arbetarnas självbevarelse- och fortplantningsdrift.” För samtidigt med varuformens hot och drivkrafter, som orsakar proletariats funktionella samstämmighet med sin roll som arbetskraft, finns det också en omedelbar reflex som bidrar till undandragande och sönderbrytning. Det finns ett försök att komma undan, en excess, en konstant förnyelse av begynnelseläget. Det är något som sprider sig från basen. Det är en energi. Det är en potential, en förmåga att glömma det historiska och minnas det ursprungliga, ett blankt blad, resetknappen.

Den här andra kraften kan endast bli övertalad, rekryterad, anställd, kanaliserad, lurad in i en fortsatt avhängighet av den produktiva formen genom att behovet av flykt binds samman med galna planer och vansinniga beteenden – med andra ord att undandragandet förvandlas till olika former av patriotisk entusiasm. På det sättet blir det som fortfarande finns kvar på utsidan förfört av den kapitalistiska karnevalens makt och därmed tillintetgjort.